

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	7fed Chwefror 2019
Teitl	Strategaeth Toiledau Lleol
Aelod Cabinet	Cynghorydd Gareth Wyn Griffith
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol Dros Dro
Pwrpas	I godi ymwybyddiaeth ac i roi cyfle i Aelodau'r Pwyllgor i graffu'r Drafft Strategaeth Toiledau Lleol a cynnig unrhyw adborth cyn mynd gerbron y Cabinet.

1. CEFNDIR

1.1 Pwrpas y papur yma ydi diweddarau'r Pwyllgor ar effaith y toriadau ar doiledau cyhoeddus a chynlluniau i'r dyfodol drwy codi ymwybyddiaeth Aelodau'r Pwyllgor Craffu o ddatblygiad y strategaeth arfaethedig, ac er mwyn sicrhau ei fod yn cael ei graffu a'i fabwysiadu a chyhoeddi erbyn 31 Mai 2019.

1.2 Yn dilyn penderfyniad Her Gwynedd ac ers yr adroddiad a gyflwynwyd ar y 27 Mehefin 2017 i gyflawni'r toriad o £244,000 yn y gwasanaeth drwy wireddu'r cynllun Partneriaethu gyda Chynghorau Cymuned a Thref mae'r Cyngor wedi llwyddo i gadw hyd at 63 o doiledau ar agor yn y Sir. Mae 34 Cyngor Cymuned a Thref bellach wedi ymrwymo i'r Cynllun Partneriaethu sydd yn galonogol ac yn enghraifft o gydweithio er budd trigolion Gwynedd.

Yn ogystal, mae gan y sir ddarpariaeth o 35 doiledau cymunedol sydd yn rhan o Gynllun Grant Toiledau Cymunedol. Mae'n galonogol iawn bod cynifer o gynghorau cymuned a thref wedi bod yn rhan o'r Cynllun Partneriaethu am y ddwy flynedd ddiwethaf i sicrhau bod y ddarpariaeth briodol ar gael yn eu cymunedau.

1.3 O ystyried fod y cynllun wedi bod yn gadarnhaol, ac er mwyn cael sefydlogrwydd a threfniadau effeithlon, mae'r Cyngor yn gofyn i Gynghorau Cymuned a Thref ymrwymo am ddwy flynedd nesaf (2019-20 a 2020-21).

2.0 STRATEGAETH TOILED AU LLEOL

2.1 Cafodd Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 Gydsyniad Brenhinol ar 3 Gorffennaf 2017. Mae'r Ddeddf yn dod ag ystod o gamau gweithredu ymarferol ynghyd ar gyfer

gwella a diogelu iechyd. Mae Rhan 8 y Ddeddf yn cyflwyno gwaith darparu toiledau, a strategaethau toiledau lleol yn benodol.

- 2.2 Nod Rhan 8 yw gwella'r modd y caiff y ddarpariaeth o doiledau sydd ar gael at ddefnydd y cyhoedd ei chynllunio, drwy sicrhau bod pob awdurdod lleol yng Nghymru yn asesu anghenion eu cymuned o ran toiledau, ac yna'n defnyddio dull strategol a thryloyw o ddiwallu'r angen hwnnw yn y modd gorau posibl.
- 2.3 Mae'r broses o ddatblygu'r strategaeth wedi'i gwneud yn bosib i ni ystyried opsiynau ehangach sydd ar gael o ran darparu toiledau i'r cyhoedd. Gallai sut a ddarperir amrywio o doiledau cyhoeddus traddodiadol i atebion newydd. Bwriad hynny yw mynd i'r afael â'r heriau presennol sy'n ymwneud â darparu'r cyfleusterau mewn cymunedau, a hynny gyda lleihad difrifol yng nghyllideb y gwasanaeth.

3.0 AMSERLEN

- 3.1 Fel y nodir uchod, mae rhan 8 o'r Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 yn gosod dyletswydd ar bob awdurdod lleol yng Nghymru i lunio a chyhoeddi strategaeth toiledau lleol ar gyfer eu hardal. Nodir y camau allweddol ac amserlen fel y ganlyn:

Camau	Pryd
Cynnal asesiad o angen – Gweler canlyniadau'r asesiad o angen yn Atodiad C i'r Strategaeth	Tachwedd 2018 – Rhagfyr 2018
Datblygu drafft o'r Strategaeth Toiledau Lleol	Ionawr 2019
Pwyllgor Craffu Cymunedau – Cyflwyno'r Strategaeth Toiledau Lleol i Aelodau'r Pwyllgor Craffu	7 Chwefror 2019
Ymgynghori – Mae'r hanfodol bod y Cyngor yn ymgynghori ar y Strategaeth Toiledau Lleol drafft am gyfnod o 12 wythnos	Chwefror – Ebrill 2019
Cabinet - Cyflwyno'r Strategaeth Toiledau Lleol i'r Cabinet am gymeradwyaeth	Mai 2019
Cyhoeddi - Mae'n hanfodol bod y Cyngor yn cyhoeddi ei Strategaeth Toiledau Lleol erbyn 31 Mai 2019	31 Mai 2019
Datganiad cynnydd interim - Mae'r Cyngor angen llunio a chyhoeddi 'datganiad cynnydd interim' sy'n egluro'r camau y mae wedi eu gymryd yn unol â'i strategaeth dros y 2 flynedd blaenorol	Cyn diwedd Mai 2021

Adolygu'r Strategaeth - cyflwyno datganiad cynnydd diwedd cyfnod - cyn pen blwyddyn ar ôl pob etholiad llywodraeth leol arferol	Tachwedd 2021
--	---------------

3. ARGYMHELLIAD

- Derbyn yr adroddiad ac ystyried y drafft strategaeth lleol a gyflwynwyd;
- Penderfynu os oes unrhyw sylwadau i gyflwyno i'r Cabinet;